

on two periods. First period starts from the beginning 90 years to the ending of 2000 years, which tied with criminal privatization process. Second period starts from the beginning 2000 years to the nowadays, which tied with the illegal seizure of enterprises and committing different crimes.

Also in article described the main difference between «criminal and legal raiding» in Ukraine. The author proposed to use in legal field official juridical terms as «criminal and legal raiding», and explained that mentioned innovation will stop divergences in interpretation of the notion of raiding in the scientific community.

Key words: *criminal and legal raiding, illegal seizure of enterprises.*

УДК 347.77.033

Р. С. Филь

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У статті проаналізовано кримінально-правові норми щодо порушення прав промислової власності в таких провідних країнах світу, як: Австрія, Азербайджан, Бельгія, Білорусь, Болгарія, Грузія, Естонія, Іспанія, Казахстан, Киргизія, Латвія, Литва, Молдова, Нідерланди, Німеччина, Польща, Росія, США, Таджикистан, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Франція, Швейцарія та Японія.

Ключевые слова: *промислова власність, кримінальна відповідальність, злочини проти інтелектуальної власності.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку економіки, науково-технічного прогресу, лібералізації міжнародних ринків свідчать про становлення результатів інтелектуальної діяльності як рушійного чинника розвитку суспільства, оскільки інтелектуальна діяльність важлива не лише для духовного розвитку людини, а й для економічного стану держави. Тобто, рівень держави безпосередньо залежить від рівня розвитку інтелектуальної власності (зокрема її окремої групи – промислової власності) та її правової охорони в усіх галузях законодавства. Збільшення обсягів обігу об'єктів права інтелектуальної власності в господарській діяльності перетворюють ці об'єкти на важливий інструмент конкуренції держав за доступ до інноваційних ресурсів та ринків інноваційної продукції. На сьогодні в ЄС майже кожне третє робоче місце створено завдяки використанню об'єктів права інтелектуальної власності, з них близько 56 млн місць – за рахунок використання майнових прав на ці об'єкти та приблизно 20 млн місць – за рахунок їх передачі. Підприємства ЄС, які звертають належну увагу на захист своїх прав щодо інтелектуальної власності, забезпечують до 39 % її ВВП та генерують 90 % торгівлі ЄС із рештою країн світу.

Зазнавши серйозних економічних втрат від злочинів у сфері інтелектуальної власності, постіндустріальні країни світу виробили дієві стратегії протидії. Однак розширення правового захисту на нові об'єкти інтелектуальної діяльності вимагає постійної адаптації цих стратегій до норм міжнародного та національного законодавств, а також розробки нових шляхів кримінально-правової охорони прав промислової власності. Через це важливо розуміти сучасні тенденції в практичній реалізації цієї охорони як

країн англосаксонської (Велика Британія, США), романо-германської (Російська Федерація, Швейцарія, Данія, Україна) правової сім'ї, так і міжнародних союзів й організацій (ЄС, Міжнародна організація кримінальної поліції). Впровадження апробованих механізмів охорони прав промислової власності допоможе посилити захист майнових і немайнових прав інтелектуальної власності правласників у конкретній державі, що сприятиме збільшенню прибутку від національної інтелектуальної продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародний досвід кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності досліджували такі вчені, як: Г. О. Андрощук, В. Валле, В. Д. Гулкевич, М. М. Дімітров, А. А. Ломакіна, А. С. Нерсисян, О. В. Новіков, О. С. Парамонова, С. М. Тітов, В. Б. Харченко та інші. Однак до сьогодні питання щодо кримінально-правової охорони прав на об'єкти промислової власності в зарубіжних країнах не були предметом спеціального наукового дослідження.

Формування цілей. Метою написання статті є аналіз зарубіжного досвіду щодо кримінально-правової охорони прав об'єктів промислової власності.

Виклад основного матеріалу. З огляду на кримінальне законодавство таких західноєвропейських континентальних країн, як Іспанії, Франції, Бельгії, Австрії, Швейцарії, Нідерландів, Туреччини, Польщі, Німеччини та Болгарії можемо констатувати, що в цих державах відслідковується чіткий і детальний механізм охорони прав як інтелектуальної власності, так і її частини – промислової власності. Більшість цих країн у національному Кримінальному кодексі (далі – КК) злочини проти прав інтелектуальної власності виокремлюють в главу або розділ. Так, до прикладу, у КК Іспанії та Болгарії до таких злочинів законодавець відносить посягання на авторські, суміжні, винахідницькі та патентні права, а також незаконне використання товарних знаків [1–2]. Окрім того, у окремих випадках під відповідальність підпадають дії, пов'язані зі «специфічним способом, що полегшує зняття заборони або нейтралізацію технічних засобів захисту програм ЕОМ». В КК колишніх країн СРСР Естонії та Литви також злочини проти інтелектуальної власності виділяють в окрему главу, що свідчить про суттєвий розвиток їх кримінально-правової науки [3–4].

У багатьох пострадянських державах, зокрема й на теренах України, злочини проти прав інтелектуальної власності не виділено в окрему главу КК, а віднесено до двох видів злочинів проти конституційних прав і свобод людини й громадянина та у сфері економічної (господарської) діяльності. Так, до першого виду злочину в Білорусі, Киргизії, Молдавії, Росії, Таджикистані, Туркменістані та Узбекистані порушення авторських, суміжних, винахідницьких та патентних прав відносяться до злочинів проти конституційних прав і свобод людини і громадянина, а незаконне використання засобів індивідуалізації товарів (торговельної марки) та отримання й розголошення відомостей, що містять комерційну таємницю – до злочинів у сфері економічної діяльності [5–11]. І в нашій країні порушення прав на об'єкти авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК України), винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію

(ст. 176 КК України) відноситься до злочинів проти особистих прав і свобод людини і громадянина, а порушення прав на знак для товарів і послуг, фірмове найменування, кваліфіковане зазначення походження товару (ст. 229 КК України) та комерційну таємницю (ст. 231–232 КК України) – до злочинів, скоєних у сфері господарської діяльності [12]. Як і в Росії, Казахстані незаконне використання товарного знака та отримання і розголошення комерційної таємниці також відноситься до злочинів у сфері економічної діяльності, а порушення авторського права і суміжних прав, та прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, селекційні досягнення та фотопографії інтегральних мікросхем – до злочинів проти власності [13].

Проте, на відміну від вищезазначених країн колишнього СРСР, на території Білорусі, Молдови, Узбекистану порушення прав на торговельну марку належить до злочинів проти конституційних прав і свобод людини і громадянина. На території Азербайджану, як і в більшості пострадянських країн, порушення авторських, суміжних, винахідницьких, патентних прав та прав на використання топографії інтегральної мікросхеми відноситься до злочинів проти конституційних прав та свобод людини і громадянина, однак незаконне використання торговельної марки – до злочинів проти суспільної небезпеки [14]. До того ж, в Азербайджані комерційна таємниця не є об'єктом кримінально-правової охорони. У Казахстані та Грузії відмінним є те, що порушення авторських і суміжних прав та прав на винаходи, корисні моделі й промислові зразки відносяться до злочинів проти власності, а незаконне використання торговельної марки та розголошення комерційної таємниці, як і в більшості країн СРСР, – до злочинів у сфері економічної діяльності [13; 15].

Більше того, на відміну від Азербайджану, Грузії, Казахстану, Латвії, Молдови, Росії, Узбекистану, Таджикистану, де порушення авторських і суміжних прав та порушення винахідницьких і патентних прав виокремлено в різні статті, у Білорусі, Киргизії, Узбекистані та Туркменістані посягання на авторські, суміжні, винахідницькі та патентні права об'єднано в один склад злочину, що в результаті спричиняє плутанину при визначенні безпосереднього об'єкта злочину.

Отже, у пострадянських державах, стверджує О. С. Парамонова, прослідковуються риси радянського кримінального законодавства. Тобто, суспільні відносини у сфері інтелектуальної власності не представлені як єдиний самостійний об'єкт кримінально-правової охорони, а виступають як частина економічних відносин або як частина відносин, що забезпечують проголошені конституцією країни соціально-економічні права [16, с. 115].

Що ж до пострадянських країн Прибалтики, то в них охороні прав інтелектуальної власності приділяється велике значення. Про що свідчить зокрема той факт, що злочини проти прав інтелектуальної власності в КК Литви та Естонії виокремлено в окрему главу [3; 4]. Чого не можна сказати про КК Латвії, оскільки на території цієї держави злочини проти інтелектуальної власності не виділено в самостійну главу, а натомість вони, як і в більшості країн СРСР, відносяться до злочинів проти основних прав і свобод людини та народного господарства [17].

Досить цікавим і новаторським є наявність у КК Литви, Азербайджану, Казахстану, Узбекистану такого діяння, як примусу до співавторства. В одних випадках цей об'єкт злочину розглядається у межах загального складу злочину, а в інших – включено як окремий склад у статтях щодо захисту авторських та винахідницьких прав. У КК України аналогічні дії не підпадають під ознаки злочину, що є їх певним недоліком. Водночас українське кримінальне законодавство оперує поняттями «інтелектуальна власність», «промислова власність», «об'єкти інтелектуальної власності», що спрощує застосування та тлумачення цих термінів і є кроком уперед порівняно із законодавством сусідніх країн, наприклад, Росії та Білорусі. Також для України є новаторською кримінально-правова норма Росії та Білорусі, що передбачає відповідальність за розголошення без згоди автора відомостей про об'єкти промислової власності до їх офіційної публікації (ст. 147 КК РФ і ст. 201 КК Республіки Білорусь), а в Молдови – завідомо неправдиві заяви в документах на реєстрацію, що стосуються охорони прав інтелектуальної власності (ст. 1853 КК Республіки Молдова).

Певною мірою слід погодитися з науковцем О. С. Парамоною, яка проаналізувавши норми кримінального законодавства у сфері інтелектуальної власності країн СНД зазначає, що перелік об'єктів права інтелектуальної власності в КК цих держав є неоднорідним, оскільки в цих кодексах наводиться або вичерпний перелік об'єктів права інтелектуальної власності, або відповідні бланкетні норми, що відсилають до цивільного законодавства [16, с. 115].

У КК більшості європейських країн (Греція, Ірландія, Кіпр, Норвегія, Португалія тощо) відсутні норми щодо злочинів проти інтелектуальної власності. Натомість положення про порушення прав інтелектуальної власності містяться в міжгалузевих законах, що регулюють охорону одного або групи об'єктів права інтелектуальної власності [17]. Хоча КК Франції також не містить норм відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності, проте ці норми присутні в єдиному кодифікованому акті про інтелектуальну власність – Кодексі інтелектуальної власності Франції [19]. Зазначений кодекс не лише містить загальні положення охорони прав інтелектуальної власності та її об'єктів, а й передбачає кримінальну відповідальність за незаконні дії щодо прав інтелектуальної власності.

В Австрії, Бельгії, Болгарії, Іспанії, Польщі, Туреччині, Франції та Швейцарії більшість складів злочинів проти інтелектуальної власності є формальними. У складі злочину цих країн наводиться мета злочину: незаконне збагачення, отримання вигоди для себе або третьої особи, нанесення шкоди іншій особі тощо.

Такий підхід на думку С. М. Тітова є нераціональним оскільки розвиток суспільних відносин щодо створення та використання результатів інтелектуальної діяльності потребує єдиної системи законодавства про інтелектуальну власність, а розміщення норм про злочини проти інтелектуальної власності в різних законодавчих актах лише обтяжує розуміння сутності інтелектуальної власності як об'єкта кримінально-правової охорони та практики застосування цих норм. Тож, як стверджує науковець, ці норми логічно розмістити в одному кодифікованому акті – КК [18, с. 174–175].

Слід зазначити, що окремий розвиток у кримінальному законодавстві цих країн отримали злочини у сфері комп'ютерної інформації. Так, у Туреччині їх навіть виділили в окрему главу КК – злочини у сфері інформатики. Аналогічно це зробила й Польща, створивши главу про злочини проти охорони інформації; Бельгія – злочини проти конфіденційності, недоторканності та доступу інформаційних систем і даних; Франція – посягання на системи автоматизованої обробки даних. За Кримінальним кодексом Швейцарії, Франції, Австрії, Польщі та Іспанії злочини у сфері комп'ютерної інформації увійшли до глави, яка поєднує злочини проти власності, що вказує на їх родинний зв'язок.

Загалом кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в європейських країнах, як стверджує С. М. Тітов, має низку особливостей. По-перше, два основні підходи до структури правового регулювання відповідальності за злочини проти інтелектуальної власності (норми, що регулюють кримінальну відповідальність за порушення зазначених прав містяться або в міжгалузевому акті, або вони об'єднані в одному спеціальному кодифікованому акті). По-друге, інтелектуальна власність розуміється європейським законодавцем як єдиний об'єкт кримінально-правової охорони. По-третє, кримінально-правовими засобами забезпечується охорона широкого кола об'єктів права інтелектуальної власності. По-четверте, настання кримінальної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності не залежить від розміру цих дій або тяжкості їх наслідків. По-п'яте, кримінальна відповідальність за ці злочини відрізняється суворістю [18, с. 175–176].

Особливий розвиток отримала кримінально-правова охорона промислової власності в країнах англосаксонського типу законодавства (США, Австралія, Японія, Грузія, Республіка Корея тощо) та Азії. Ця особливість викликана тим, що англосаксонська правова система будується на прецедентах. Зазначений варіант розвитку правого інституту робить норми права більш гнучкими та менш абстрактними порівняно з нормами романо-германської системи. Англосаксонська система охорони у сфері злочинів проти промислової власності характеризується тим, що закріплення дефініції основних понять, пов'язаних з певною групою злочинів, здійснюється безпосередньо в тексті закону. У США окремі штати, які провели кодифікацію кримінальних законів, включили правила кваліфікації конкретних видів злочинів у окремі статті кодексу.

Такі країни, як США та Грузія у власних кримінальних законах злочини проти інтелектуальної власності виділили в окремі глави – «Розкрадання» та «Злочини проти власності». У цих державах подібні злочини є посяганням економічного характеру. Так, у разі порушення прав на комерційну таємницю або торговельну марку ці об'єкти промислової власності визнаються предметом розкрадання або підробки. До того ж, віднесення об'єктів промислової власності до переліку майнових є позитивом, оскільки створює дієвий правовий механізм охорони майнових прав на відомості, що складають комерційну таємницю, порядок використання торговельної

марки тощо. Аналогічно до наведеного в країнах англосаксонського права здійснюється охорона від комп'ютерних злочинів, тому що подібні злочини посягають на майнові інтереси власників програм для ЕОМ й баз даних та можуть заподіяти значну матеріальну шкоду.

У США та Японії кримінальна відповідальність за порушення прав промислової власності передбачена не нормами КК, а положеннями законів, що регулюють правову охорону зазначеної власності.

З огляду на те, що Угода про торгові аспекти інтелектуальної власності не вимагає застосування країнами обов'язкових кримінальних покарань за такі правопорушення, американське законодавство (Закон про патенти США від 1958 р., що становить розд. 35 Кодексу законів США та Закону про охорону прав на сорти рослин від 1970 р.) не передбачає кримінальної відповідальності за порушення прав на винаходи, промислові зразки, сорти рослин та торговельні марки [20]. Відповідно до розд. 35 Кодексу законів США за деякі правопорушення проти промислової власності наступає лише цивільна відповідальність, зокрема: неправомірне виготовлення, використання або продаж запатентованого винаходу на території США, або імпорт такого винаходу в США (ст. 271, 281-197); неправомірне застосування промислового зразка (ст. 289); зазначення неправдивої інформації про патент для введення в оману споживача (ст. 292); імпорт контрафактних продуктів або продуктів, які містять порушення прав на патент, у США (ст. 1337) [21]. Проте Актом про неправомірне використання торговельних марок 1984 р., що становить положення розд. 18 Кодексу законів США, передбачені кримінальні санкції за порушення прав на торговельну марку та фірмове найменування. Зокрема, встановлена кримінальна відповідальність за такі злочини: умисне нанесення або спробу нанесення торговельної марки або фірмового найменування на товари або послуги, етикетку, бирку, емблему тощо, застосування знака в документації, якщо порушник знав, що таке використання може ввести споживачів в оману (ст. 2320); неправомірне використання торговельної марки або фірмового найменування спричинило шкоду здоров'ю особи.

Американські суди за порушення прав на торговельну марку та фірмове найменування можуть застосовувати штраф у розмірі від 2 млн дол. США до 5 млн дол. США для фізичних осіб (від 5 млн дол. США до 15 млн дол. США для юридичних осіб) та позбавлення волі строком від 10 до 20 років, а також конфіскацію та знищення контрафактних товарів і торговельних марок, етикеток, упаковок та інших матеріалів, що містять контрафактну торговельну марку.

В Японії положення кримінальної відповідальності за злочини у сфері промислової власності представлено нормами Законів Японії «Про патенти», «Про корисні моделі», «Про промислові зразки», «Про охорону сортів рослин», «Про торговельні марки» та «Про запобігання недобросовісній конкуренції». Згідно з цими законами кримінальна відповідальність передбачена: за шахрайські дії при здійсненні реєстрації об'єктів промислової власності (передбачена санкція у вигляді позбавлення волі та виправні роботи на строк до одного року або штраф); через зазначення

неправдивої інформації про об'єкти промислової власності (розмір санкцій аналогічний попередньому злочину); за вчинення злочину представником, агентом або працівником юридичної особи під час виконання службових обов'язків (подвійний розмір санкції). Загалом штраф за такі злочини в цій країні може досягати до 10 млн єн, а строк позбавлення волі – до 10 років [20].

Слід зауважити, що в 2006 р. у Японії підвищився рівень відповідальності за скоєні злочини проти промислової власності через збільшення в двічі терміну ув'язнення (з п'яти до десяти років) та розміру штрафу (з 500 тис. єн до 10 млн єн). Ще одна зміна стосувалася міри покарання. Так, раніше до правопорушника можна було застосовувати одну з двох мір покарання – позбавлення волі або виплата штрафу, а з 2006 р. одночасно застосовується позбавлення волі та штраф. Тож на території Японії за порушення прав на торговельні марки й фірмові найменування може наступати кримінальна відповідальність у вигляді таких максимальних санкцій: позбавлення волі на строк до 10 років та/або штраф у розмірі до 100 тис. дол. США.

Кримінально-правова охорона комерційної таємниці в США здійснюється відповідно до Закону про економічне шпигунство 1996 р., що викладено в розд. 18 Кодексу законів США. Згідно з цим законом встановлюється відповідальність за умисне збирання, відтворення й розголошення інформації, що становить комерційну таємницю, для використання її іноземною особою або урядом іншої держави (позбавлення волі на строк до п'ятнадцяти років та/або штраф у розмірі до 500 тис. дол. США для фізичних осіб та 10 млн дол. США для юридичних осіб) (ст. 1831); умисне збирання, відтворення, знищення й розголошення комерційної таємниці щодо продукту, який перебуває в комерційному обігу в США або за межами його території, карається позбавленням волі на строк до десяти років та/або штрафом у розмірі до 250 тис. дол. США для фізичних осіб і 5 млн дол. США для юридичних осіб (ст. 1832). Окрім вище зазначених санкцій, американський суд може винести рішення про конфіскацію будь-яких доходів або майна, одержаних безпосередньо або опосередковано способом вчинення правопорушення [20].

У Японії кримінальні санкції за неправомірне використання комерційної таємниці передбачені Законом «Про запобігання недобросовісній конкуренції». Відповідно до ст. 21 цього Закону злочинном проти комерційної таємниці є: використання або розголошення комерційної таємниці, доступ до якої одержано внаслідок шахрайських дій (уведення в оману, нападу на особу або застосування погроз) або порушення громадського порядку (унаслідок крадіжки документа або матеріального носія, призначеного для зберігання інформації) чи порушення правил зберігання комерційної таємниці, встановлених її власником; неправомірне використання або розголошення комерційної таємниці з комерційною метою або для заподіяння шкоди власникові комерційної таємниці; привласнення інформації, що становить комерційну таємницю, унаслідок її розголошення представником власника з метою її комерційного використання або для заподіяння шкоди власникові комерційної таємниці,

якщо було порушення порядку охорони комерційної таємниці. Відповідальність за скоєння таких злочинів передбачає позбавлення волі та виправні роботи на строк до десяти років та/або штраф у розмірі до 10 млн єн.

Аналізуючи кримінальне законодавства США, Японії та України у сфері промислової власності, В. Валле зазначає, що на території Японії найбільш ґрунтовно та детально формулюється склад злочинів у сфері використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та сортів рослин [20].

Висновки. Підсумовуючи вище наведене та проводячи порівняльне зіставлення можна констатувати, що за роки незалежності Україна досягла значних успіхів у розвитку інституту кримінально-правової охорони об'єктів промислової власності порівняно з країнами колишнього СРСР. Водночас європейські країни, США та Японія мають більш детальне та практичне законодавство, що дозволяє їхнім громадянам дівіше реалізовувати права на результати власної інтелектуальної діяльності.

Найсуровіші кримінальні санкції за неправомірне використання торговельних марок і фірмових найменувань застосовуються в США (штраф у розмірі від 2 млн дол. США до 5 млн дол. США для фізичних осіб (від 5 млн дол. США до 15 млн дол. США для юридичних осіб) та позбавлення волі строком від десяти до двадцяти років) та Японії (штраф у розмірі до 100 тис. дол. США та позбавлення волі на строк до десяти років).

Одним із шляхів покращання ситуації із захистом об'єктів права інтелектуальної власності в Україні може стати запровадження аналогічного закордонного досвіду через виділення всіх злочинів проти прав інтелектуальної власності, зокрема й промислової власності, в окрему главу КК України, які будуть відноситися до групи економічних злочинів. За такого підходу родовим об'єктом зазначених посягань можна визначити суспільні відносини у сфері економіки, а видовим – відносини у сфері інтелектуальної власності. Безпосереднім об'єктом цих злочинів будуть вважатися майнові інтереси законних правовласників. Запропоновані зміни дозволять усунути окремі прогалини кримінального законодавства та уникнути помилок при застосуванні норм КК України правоохоронними органами держави.

Використані джерела:

1. Уголовный кодекс Испании от 23 ноября 1995 г. URL : <http://www.law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1247923>.
2. Наказателен кодекс на Република България от 01.05.1968 г. URL : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=238464.
3. Уголовный кодекс Литовской Республики от 26 сентября 2000 г. № VIII-1968. URL : <http://www.law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1243877>.
4. Пенитенциарный кодекс Эстонской Республики от 6 июня 2001 г. RT I. 2001. № 61. С. 364.
5. Уголовный кодекс Республики Беларусь от 9 июля 1999 г. № 275-3. URL : <http://etalonline.by/?type=text®num=НК9900275>.
6. Уголовный кодекс Кыргызской Республики от 1 октября 1997 г. № 68. Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. 1998. № 7. Ст. 229.

7. Уголовный кодекс Республики Молдова от 18 апреля 2002 г. № 985. Monitorul Oficial. 2009. № 72–74. Ст. 195.
8. Уголовный кодекс Российской Федерации от 13 июня 1996 г. № 63-ФЗ. Собрание законодательства Российской Федерации. 1996. № 25.
9. Уголовный кодекс Республики Таджикистан от 21 мая 1998 г. № 154. Ахбори Маджлиси Оли Республики Таджикистан. 1998. № 9. Ст. 68.
10. Уголовный кодекс Туркменистана от 12 июня 1997 г. № 222-I. Ведомости Меджлиса Туркменистана. 1997. № 2. Ст. 9.
11. Уголовный кодекс Республики Узбекистан от 22 сентября 1994 г. № 2012-XII. Ведомости Верховного Совета Республики Узбекистан. 1995. № 1.
12. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
13. Уголовный кодекс Республики Казахстан от 3 июля 2014 г. № 226-V. URL : https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31575252#pos=0;0.
14. Уголовный кодекс Азербайджанской Республики от 30 декабря 1999 г. № 787-IQ. Сборник законодательных актов Азербайджанской Республики. 2000. № 4. Ст. 251.
15. Уголовный кодекс Грузии от 22 июля 1999 г. Сакартвелос саканонмдебло мацне. 1999. № 41 (48). Ст. 209.
16. Парамонова О. С. Об'єкти правової охорони у сфері інтелектуальної власності за кримінальним законодавством країн СНД. Вітчизняний та світовий досвід правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Черкаси, 17–18 квітн. 2014 р.). С. 113–117.
17. Уголовный кодекс Латвийской Республики от 8 июля 1998 г. URL : <http://www.law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1243424>.
18. Титов С. Н. Уголовно-правовое обеспечение интеллектуальной собственности в странах СНГ и Прибалтики. Юридическая наука. 2012. № 1. С. 101–103.
19. Кодекс интеллектуальной собственности : Закон Французской Республики № 92-597 от 1 июля 1992 г. О Кодексе интеллектуальной собственности. URL : <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=5563>.
20. Валле В. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності (Законодавство України та міжнародна практика). URL : <http://www.viravallee.com/articles/CriminalLiabilityForIntellectualPropertyInfringement.pdf>.
21. Yeh, Brian T. Intellectual property rights violations: Federal civil remedies and criminal penalties related to copyrights, trademarks, and patents. CRS Report for Congress. Congressional Research Service. 2012. P. 12.

Стаття надійшла до редакції 23.06.2017

Филь Р. С. Уголовно-правовая охрана прав на объекты промышленной собственности в зарубежных странах

В статье проанализированы уголовно-правовые нормы о нарушении прав промышленной собственности таких ведущих странах мира, как: Австрия, Азербайджан, Бельгия, Беларусь, Болгария, Грузия, Эстония, Испания, Казахстан, Киргизия, Латвия, Литва, Молдова, Нидерланды, Польша, Россия, США, Таджикистан, Турция, Туркменистан, Узбекистан, Франция, Швейцария и Япония.

Ключові слова: промислова власність, кримінальна відповідальність, порушення прав інтелектуальної власності.

Fyl R. Criminal and Legal Protection of Industrial Property Rights in Foreign Countries

The article analyzes the criminal law on industrial property rights violations in such leading countries of the world as: Austria, Azerbaijan, Belgium, Belarus, Bulgaria, Georgia, Estonia, Spain, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, the Netherlands, Germany, Poland, Russia, USA, Tajikistan, Turkey, Turkmenistan, Uzbekistan, France, Switzerland and Japan.

The value of intellectual property for European countries, post-Soviet countries, the USA and Japan has been determined. It has been established that in most of the Western European continental countries, in particular: Spain, France, Belgium, Austria, Switzerland, the Netherlands, Turkey, Poland, Germany and Bulgaria, in the national criminal law, offenses against intellectual property rights are separated into a separate chapter or section. However, in many post-Soviet states, including those in Ukraine, crimes against intellectual property rights are not identified in a separate chapter of the Criminal Code, but they are classified in two types of crimes against the constitutional rights and freedoms of man and citizen and in the sphere of economic (economic) activity.

Criminal liability for industrial property offenses in these countries and the amount of sanctions for these crimes are considered. It has been established that in post-Soviet countries, the violation of the rights to industrial property is subject to more severe sanctions than in most European countries. Characterized elements of the crime against the rights to industrial property in the specified states.

Key words: *industrial property, criminal responsibility, crimes against intellectual property.*

УДК 343.3

В. М. Янко

ПОКАРАННЯ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (СТ. СТ. 109, 110 КК УКРАЇНИ): ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

У статті на підставі аналізу положень КК України, практики його застосування та доктрини кримінального права розглянуто проблеми покарання, передбаченого за злочини проти основ суверенітету Українського народу (ст.ст. 109, 110 КК України). З урахуванням змін, унесених до ст. 109 і ст. 110 КК України в 2014 році, проаналізовано санкції, які карають за злочини проти основ суверенітету Українського народу. Зроблено висновок про розбалансованість санкцій у межах ст. 109 і ст. 110 КК України, які об'єднує спільний об'єкт кримінально-правової охорони, через що запропоновано способи вдосконалення кримінального законодавства.

Ключові слова: *злочини проти основ суверенітету Українського народу, покарання, санкція, ступінь тяжкості злочину, кваліфікуючі ознаки.*

Постановка проблеми. Злочини, які посягають на національну безпеку України, перебувають у фокусі уваги сучасних юристів, науковців, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами кримінального права. Серед цих злочинів особливий дослідницький інтерес становлять злочини проти основ